

TÉVHITEK kártyák

*"A megtévedés akkor is megtévedés marad,
ha a többség osztozik benne."*

Lev Tolsztoj

Készült:
Edunet Alapítvány
2023.

HAMIS OK

Azt feltételezni, hogy a dolgok közötti valós vagy vélt kapcsolat azt jelenti, hogy az egyik a másiknak az okozója.

Egy díszes diagrammra mutogatva Károly megmutatja, hogyan emelkedett a hőmérséklet az elmúlt pár évszázadban, miközben ugyanekkor a kalózok száma csökkent, tehát a kalózok hűtik a világot, a globális felmelegedés pedig egy álhír, félrevezetés.

PR-VET

A BÁBU (STRAWMAN)

**Valakinek az érvelését elferdíteni
annak érdekében, hogy támadhatóbb
legyen.**

Miután Zoli azt mondta, hogy a kiscicákkal legyünk kedvesek, Sanyi azt mondja, hogy Zoli bántani akarja a kiskutyákat! Mindenki kifütyüli Zolit, aki nyilván egy bunkó, mert bántani akarja a szegény cuki kiskutyákat.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

AZ ÉRZELMEKRE HATÁS

**Érzelmi válasz manipulálása, érvényes
vagy meggyőző érv helyett.**

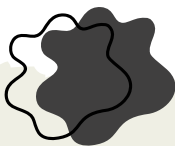
Máté nem akarta megenni a bárány
agyat a májjal és kelbimbóval, de az
édesapja azt mondta neki, hogy
gondoljon a szegény éhező gyerekekre a
harmadik világbeli országokban, akik
nem elég szerencsések ahhoz, hogy
ennivalóhoz jussanak.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

A TÉVEDÉS TÉVEDÉSE

Azt feltételezni, hogy azért, mert egy állítást téves érvekkel támasztottak alá, az szükségszerűen hamis.

Felfedezve, hogy Amanda tévedett, amikor azt mondta, hogy egészséges ételeket kellene ennünk, mert egy táplálkozási szakember azt mondta, hogy az népszerű. Annamari erre azt mondta, hogy akkor együnk szalonnás dupla sajtbургert minden nap.

PR-VET

„CSÚSZÓS LEJTŐ” TÉVEDÉS

Azt állítani, ha megengedjük, hogy A megtörténjen, akkor következésképpen Z is meg fog történni, ezért A-nak sem szabad megtörténni.

X azt állítja, hogy ha megengedjük a gyerekeknek, hogy videójátékokkal játszanak, akkor a következő már az lesz, hogy posztapokaliptikus zombie világban élünk, ahol nem lesz pénzünk védőkorlátra, hogy megvédjen minket a csúszós lejtőtől.

PR-VET

SZEMÉLYESKEDÉS

Az ellenfél személyiségét vagy jellemvonásait támadni, annak érdekében, hogy az érvelését aláássuk.

Miután Sára bemutat egy stílusos és hatásos előadást egy tisztességesebb adózási rendszerről, Sam megkérdezi a közönséget, hogy elhiggyenek-e bármit is egy olyan nőnek, aki nem szingli és valószínűleg megeszi a saját fikáját.

PR-VET

TE IS (TU QUOQUE)

A kritika elkerülése azáltal, hogy visszafordítjuk a kritikát a vádlóra – vagyis a kritikára kritikával válaszolni.

A kék jelölt a „TE IS” tévedés elkövetésével vádolta meg a piros jelöltet. A piros jelölt erre úgy válaszolt, hogy a kék jelöltet ugyanazzal vádolta meg, ami után egy órán át adok-kapok zajlott mindenféle eredmény nélkül.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

SZEMÉLYES HITETLENSÉG

Azért mert valaki valamit nehezen ért meg, ezért azt mondja rá, hogy nem igaz. (Ha nem értem, nem is lehet igaz.)

Kristóf rajzolt egy halat és egy embert, majd lenézően feltette a kérdést Ricsinek, hogy tényleg olyan butának gondol bennünket, hogy elhisszük, hogy egy hal valahogy emberré változott az idők során teljesen véletlenszerű események következtében.

PR-VET

MEGTÉVESZTŐ ÉRVELÉS

A kapufák elmozgatása azért, hogy kivételeket alkossunk, amikor egy állítás hamisnak bizonyul.

Edward Johns azt állította magáról, hogy különleges képességekkel rendelkezik, de amikor a képességeit megfelelő tudományos feltételek segítségével tesztelték, azok varázsütésre eltűntek. Edward ezt azzal magyarázta, hogy csak akkor működnek a képességei, ha valaki hisz bennük.

PR-VET

BEUGRATÓ KÉRDÉS

**Olyan kérdést feltenni, melyben olyan
feltételezés van, hogy bármit
válaszolsz, bűnösnek fogsz tűnni.**

Jankának és Helgának is Brúnó tetszett.

Egy napon, amikor Brúnó
hallótávolságon belül ült, Janka
hangosan megkérdezte Helgát, hogy
van-e valamilyen gombás fertőzése.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

A BIZONYÍTÁS TERHE

Azt állítani, hogy a bizonyítás nem az állítástevőt terheli, hanem azt a személyt, aki nem ért egyet vele.

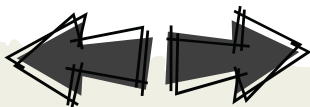
Bálint kijelenti, hogy ebben a pillanatban egy teáscsésze kering a nap körül a Föld és a Mars között, és mivel senki nem tudja bebizonyítani, hogy az állítása hamis, ezért igaz.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

KÉTÉRTELMŰSÉG

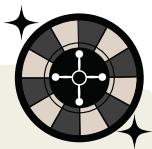
A nyelv kétértelműségét felhasználni az igazság elferdítése érdekében.

Amikor a bíró megkérdezte a vádlottat, hogy miért nem fizette be a parkolási büntetését (fine), a vádlott azt mondta, hogy nem gondolja, hogy be kell fizetnie, mivel az volt odaírva, hogy Rendben (fine), ha itt parkolsz, szóval ő úgy értelmezte, hogy parkolhat ott. (fine = rendben van / büntetés angolul).

PR-VET

A SZERENCSEJÁTÉKOS TÉVEDÉSE

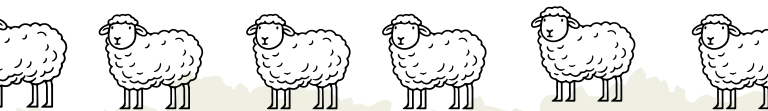
**Elhinni, hogy a „kerék forgása”
megtörténik a statisztikai
szempontból független jelenségeknél,
mint a rulettkerék esetében is.**

A piros már egymás után hatszor jött a rulett keréken, ezért Gergő biztosan tudta, hogy a fekete fog következni. Ezzel a gondolatmenettel elszenvedte a természetes szelekció gazdasági formáját és minden megtakarítását elvesztette.

PR-VET

CSORDASZELLEM

Arra való hivatkozás, hogy ha sok ember csinál valamit, az már hiteles és érvényes. (Az emberek hajlamosak gondolkodásukat, véleményüket és viselkedésüket hozzáigazítani egy nagyobb csoporthoz, idomulnak a tömeghez.)

Saci Nórihoz fordult és megkérte, magyarázza el, hogy lehet, hogy annyi ember hisz a manókban, mikor azok csak buta mesékben vannak. Nóri rácsodálkozott, hogyan hihet annyi ember dolgokban, csak azért, mert népszerűek.

PR-VET

TEKINTÉLYRE HIVATKOZÁS

**Valódi érv helyett egy tekintélyes
személy vagy intézmény
véleményét/pozícióját használni.**

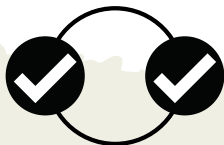
Mivel Berci képtelen volt megvédeni az érvelését, hogy a Föld lapos, azt mondta, hogy a barátja Tomi képzett botanikus, és szintén azt vallja, hogy a Föld lapos és ezt látta is egy fa tetejéről.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

ÖSSZETÉTEL / ELOSZTÁS

Annak feltételezése, hogy ami valami egy részére igaz, az alkalmazható a többi vagy valamennyi másik részére is.

Dániel koraérett gyerek volt és szerette a logikát. Azt állította, hogy az atomok láthatatlanok, és mivel ő atomokból áll, ezért ő is láthatatlan. Balszerencséjére, annak ellenére, hogy jó logikája volt, elvesztette a bújócskát.

PR-VET

IGAZI SKÓT

Az az eset, amikor az ember egy általános érvényű állításával szemben felhozott ellenpéldával szembesülve nem tagadja az ellenpéldát és nem is veti el az eredeti, általános érvényű állítását, hanem inkább úgy módosítja annak az alanyát, hogy kizárja belőle az ellenpéldát és a többi, ahhoz hasonló esetet.

Tanár: Minden skót szereti a haggist.

Diák: Az én nagybácsim is skót, de ő nem szereti a haggist!

Tanár: Nos, akkor ő nem igazi skót.

PR-VET

A TERMÉSZETRE VALÓ HIVATKOZÁS

Arra építve az érvelést, hogy ha valami 'természetes', akkor érvényes, indokolt, elkerülhetetlen, jó vagy ideális.

A füvesember behajtott a városba a teherautójával természetes gyógymódokat ajánlva, mint például a nagyon különleges sima víz. Azt mondta, magától értetődik, hogy az embereknek óvakodniuk kell a „mesterséges” gyógyszerektől, mint például az antibiotikumok.

PR-VET

GENETIKA

**Az alapján ítéljük meg, hogy valami jó
vagy rossz, hogy honnan vagy kitől
származik.**

Miután a 6 órai hírekben korrupcióval és
kenőpénzek elfogadásával vádolták, a
képviselő azt nyilatkozta, hogy
óvakodnunk kell attól, amit a médiában
hallunk, mert tudjuk, hogy mennyire
megbízhatatlan tud lenni.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

ANEKDOTIKUS

**Személyes tapasztalatot vagy
elszigetelt példát használni érvényes
érvek helyett, főleg a statisztikák
mellőzésére.**

Janó azt mondta, hogy ez mind szép és jó, de a nagypapája vagy 30 cigarettát szívott el naponta és 97 éves koráig élt – szóval ne higgyünk el mindent, amit a megalapozott tanulmányok metaanalízise mond, melyek bizonyított összefüggést mutatnak.

PR-VET

A TEXASI MESTERLÖVÉS

**Adathalmazok önkényes
kimazsolázása egy érv
alátámasztására, vagy egy olyan
mintázat keresése, ami illik a
feltételezésünkhöz.**

A Sugarette Candy Italok gyártói azzal a kutatással példálózna, hogy az öt ország közül, ahol a Sugarette italok a legnépszerűbbek, három a világ tíz legegészségesebb országához tartozik, tehát a Sugarette italok egészségesek.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

ARANY KÖZÉPÚT

**Azt állítani, hogy egy
kompromisszum, vagy két szélsőség
középpontja maga az igazság.**

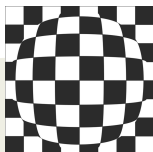
Henrik azt mondta, hogy az oltások
autizmust okoznak gyerekekben, de a
tudományokban jártasabb barátja Kevin
azt mondta, hogy ez az állítás már
megdőlt, hamisnak bizonyult. A barátjuk
Arnold ezért javasolt egy
kompromisszumot: az oltások
valamilyen mértékű autizmust okoznak.

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>

FEKETE-FEHÉR

**Amikor két alternatívát nevezünk
meg, mint egyetlen variációt,
miközben valójában több lehetőség is
létezik.**

A legfőbb vezető, miközben az
állampolgári jogokat aláásó tervének
támogatásáért kampányolt, azt mondta,
hogy az emberek vagy az ő oldalán
állnak, vagy az ellenség oldalán.

PR-VET

KÖRKÖRÖS ÉRVELÉS (petitio principii)

Informális érvelési hiba, amelyben a beszélő a következtetést a feltett bizonyítandó állítás igaznak feltételezésével igazolja.

A Nagy Zorbo világa hibátlan és tökéletes. Ezt azért tudjuk, mert benne van a Nagy és Tévedhetetlen Könyvben Zorbo Legjobb és Legigazabb Dolgairól, melyek Biztosan Igazak és Sosem Szabad Megkérdőjelezni őket.

PR-VET

Kártyázz a tévhitek
elkerüléséért!
Használd örömmel!

A készítők:
Kovács Anikó & Pataki Eszter
Edunet Alapítvány

Ábrák forrása: www.canva.com

PR-VET

forrás: <https://yourlogicalfallacyis.com>